

Nionde roten, tomt 50

Kvarteret Klädespressaren

Tjugonde roten 1637–57v

Spannmålgatans norra sida

Elfte roten 1657h–70

öster om östra hamnen

Anders Andersson (Eek) masthuggare

1656:-18, 1657: -9+–16, 1658: 2, 1659– 63: 1 ½ mtl

1667–81, M1676: ej tomt, Gustavi tomtöreslängd: 1670–81 1 tomt

Anders Andersson ibid 1656:-18 1657: -9 +–16

Den 22.5.1699 intogs i magistratens inteckningsprotokoll (AII b:4) Anders Andersson Masthuggares testamente till sin hustru Bengta Eriksdotter. Samma år den 11 dec uppbjöd Lånekontoret hans gård på Spannmålgatan mellan Elsa Kåres gård i väster och Hemming Böcker i öster. Enligt en bouppteckning (1707:478) hade avlidne masthuggaren Anders Andersson (kallad *Eek* s 481 i bou) änkan Bengta Eriksdotter, som efter Anders Anderssons död åtta år tidigare hade levat ogift till sin död pingsthelgen 1707. Hon hade ägt hus och gård på Spannmålgatan. Hennes arvtagare var: *Rangela Eriksdotter*, *Lars Blötas* hustru *Anna Eriksdotter*, *Karin Eriksdotters* barn *Erik*, *Ingeborg* och *Maria* (*Nilssöner* och – *döttrar*) samt *Nils Erssons* barn svarvarehustrun *Lisken* och den i Holland bosatta *Ingeborg*. Masthuggaren själv hade ärvts av *Ambjörn skomakares* dotter hustru *Karin*, *Lars Andersson* i Mällbys barn *Ingeborg* och *Rangela*, av *Kerstin* i Linnare och *Karin Andersdotter*. Grannen i väster säges heta *Ingrid Andersdoter* (*Krook*). *Baktomten* hade Bengta Eriksdotter redan före sin död sålt till lärefyrverkare Anders Ek. Överstelöjtnant *Henrik Belfrages* rulla av den 28.8.1694 anger honom vara 32 år, västgöte och gift underfyrverkare. Hans del intecknades den 23.10.1699 för ett lån i banken av 60 d smt och lagbjöds av banken 1.4.1701. Anders Ek kallas då konstapel. Anders Eks änka sålde den 22.2.1715 tomten till klädesvävaremästare Jonas Apelman (gift Catarina Larsdotter Ekhult).

Nils i Önnered stadsbåtsman

1676–81 M1676: 1 tomt

Han köpte 1682 en annan gård (på andra sidan gatan)

Framtomten såldes av Bengta Eriksdotters dotterson mästare Erik Nilsson Böcker till klädesvävare Per Persson Ahlman, vilken i sin tur sålde den för 228 d smt till klädesvävaremästare Jonas Apelman den 2.4.1715. Jonas Apelman blev alltså ägare av *hela* gården. Samma år 1715 anges gården i skattningslängden tillhöra klädesvävare Pär Pärsson (Ahlman). Tomten värderades till 100, husen till 120 och lösöret till 30 d smt.

I gården bodde 1717 Jonas Apelman klädesmakare och hans hustru Catarina Larsdotter samt den fattiga soldatänkan *Brita Andersdotter* – alltså betydligt färre personer än i granngården 9.49.

Den 1.3.1720 lät klädesvävaren Jonas Apelman första resan uppbjuda ett hus och gård beläget vid Spannmålgatan mellan båtekarlen *Nils Larssons* å östra och *Erik Båtsmans* änka å västra sidan.

Den 13.2.1720 klandrades gårdsköpet av hustru *Catarina Jönsdotter (gift Torbjörn Wexvik)* på grund av bördsrätt. Gården hade tillhört hennes kära morbroder mästare Erik Nilsson Böckers moster, som först bortsålde akterdelen av tomten till artillerikarlen Anders Eks änka, som bebott den en lång tid och sedermera har nu mästare Erik Nilssons systerdotter henne ovetande under hennes omyndiga år bortsålt den andra halvan eller framtomten till klädesvävaren Petter Pettersson Ahlman, vilken i sin tur sålt den till mästare Jonas Apelman.

Denne invände, att *Catarina Jönsdotter* aldrig hade varit utanför staden än mindre utomlands. Hon hade i åtskilliga år varit myndig och köpt först den ena gården, sedan den andra. Till gårdens inköpande hade Apelman och hans hustru arbetat och släpat i fem års tid och använt nästan lika stor summa på gårdens reparation som på köpeskillingen.

Catarina Jönsdotter berättade att Jonas Apelman hade låtit nedriva tre hus på tomten: 1/ en stuga med en spis uti; 2/ ett kök med spis och bakugn uti; 3/ en kammare. I den ”ensamma stugan, som än kvarstår var en påttekakilugn uppsätter, hwilken han nedtagit och i stället uppmurat en spis av Tegel. Till spisens uppmurande hade han betjänat sig av samma tegel, som varit i de nedrivna husen”. På grund av att de tre husen hade rivits, ville hon ha avdrag på köpeskillingen med 318 d smt.

Torbjörn Wexvik och hans hustru avstod den 14.3.1720 mot 35 d smt från sitt klander, varefter Jonas Apelman erhöll fasta den 25.4.1720. Areal 90'x25'.

Jonas Apelman, som hade erhållit burskap som klädesmakaremästare den 1.2.1714, efterlämnade enligt bouppteckning 22.7.1741 hus och tomt på Spannmålgatan vid vällen mellan Cornelius Olofsson i öster och soldaten Klingstedts änka i väster, 125 d smt. Hans änka *Catarina Larsdotter*, död före 1756, var dotter till klädesmakareålderman *Lars Svensson Hult* och hans hustru *Catarina Persdotter* (se 10.3, där Jonas Apelman bodde hos svärföräldrarna 1710–15). 1755 står gården skriven på *Klädesmakaregesällen Jonas Apelman*, likaså 1760. 1765–1770 delade han gården med tunnbindare Bengt Smedberg, som ägde hela gården 1775. (3.3.1764 hade ”Johannes” Apelman pantsatt gården till Bengt Smedberg). Bengt Smedberg, som var ålderman för tunnbindarna, efterlämnade vid sin död 25.5.1780 dels gården nummer 9 på Spannmålgatan, dvs gården gentemot denna, dels denna gård ”mellan karduanmakare Holmbergs änka och skräddare Nybergs änka”.

Denna fastighet 9.50 såldes 1781 till hökare Anders Jonsson Callander för 3 700 d smt (Berg II:9–10, 330). Även hökaren Callander ägde hus på båda sidorna om gatan (se 9.7), som upptages i bouppteckningen efter honom den 16.7.1789. Där betecknas denna fastighet som belägen ”mellan karduanmakare (Lorens) Holmberg i Öster och skräddare Nybergs änka i väster, nummer 50” (Berg II:3–4, 1).

Vid branden 1794 ägdes gården av hökaren Callanders änka. År 1800–07 ägdes den av tomtgrannen i öster karduanmakare Lorens Holmberg, som 1807 lagt under sig även 9.52.

1. år 1792

9 roten 48, 49–50

”Fabrikören Clas Fredrik Habicht 4de kvarteret

Spannmålgatan

Själva tomten håller i längden 47½ och i bredden 39¼ dels alnar.

Belägen 107 alnar från Östra Hamne Canalen.

En brunn med Pump finnes på ägarens näst intill liggande tomt och

Brandredskapen består av 2ne handsprutor, 2ne brandstegar, Brandhakar och ämbar.

Åbyggnaderna är följande

1. Grundmurat stenhus uppfört av 2ne våningar och vind, 39 1/4 dels alnar långt, 18 alnar 22 tum brett samt 11 alnar högt under brutet tak med bräder och tegelpannor. Under byggnaden är en hwälfad källare ofvan jord med stentrappor,

värd 452:-

1 st källaredörr av järn med lås och beslag 20:-

1 st glugg med järnlucka 5

Öfverbyggnaden vars yttermurar äro 22 tum och skiljomurar 10 tums tjocka, af tegel uppförda, har i undervåningen 1 förstuga, ett skafferi, 1 sal och 3ne rum, 1 kök med spis och Bakugn jämte ett väggfast skåp samt ett försäljningsrum med väggfast dito.

Öfra våningen, där yttermurarna äro 16 tum tjocka och skiljomurarna 10 tum består av 2ne förstugor, med ett väggfast skåp i den ena, 1 sal och 6 rum, 2ne garderober, 1 visterhus samt 1 kök med spis och bakugn samt 2ne vägg fasta skåp. Trapporna huset igenom af plankor. Vindgolvet av bräder. Sju vindskurar utanpå taket, varav 4 äro beslagna med järnbläck och hava små fönster i kitt men de tre övriga 3ne”